

* P * V * I * S *

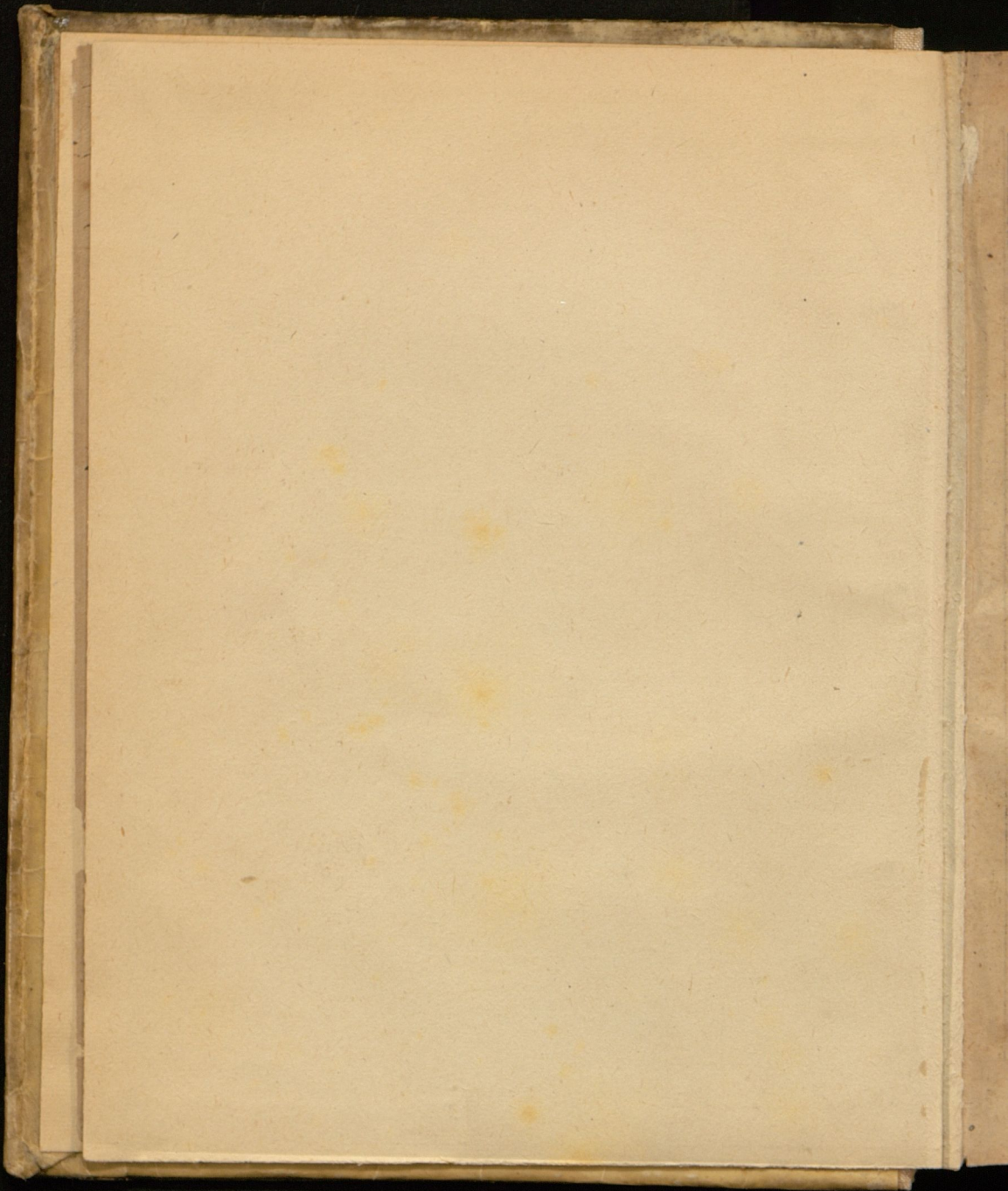
* 1 * 6 * 2 * *

- I. Exultatio Theologica Augusto Principi Anhaltino Nuptias celebranti con-
secratum à M. Zacharia Wommengiero.
- II. Causerium conjectis, quibus moti status Regni Bohemia ad Novi
Regis Electionem processerunt.
- III. Secretissima Instructio Frederico V. Electori Palatino data.
- IV. Evangeliciorum ad Christianum Danie Regem Joan. Angelii.
- V. Soteria Annae decessit Witebergenſis Johanni Georgio Electori Saxe Jolebita.
- VI. Idea Principi Bomi seu Oratio de vita et Obitu Johannis Georgii Principis
Anhaltini M. Mœri Frederici Wendelini.
- VII. Panegyricus Parentaliter Rudolpho Principi Anhaltino à Tur. d. Eodem.
- VIII. De vita et Obitu Johannis Georgii Principis Anhaltini D. Cyriaci Heideſhami.
- IX. Narratio Ulgoris de Johanni Georgio Principi Anhaltini vita et Obitu.
- X. Halcedonia Tremigii Franciſtanae D. Cyriaci Heideſhami.
- XI. Carminis Renari Vergetes Christianus de vita et Morte Georgii
à Schönauis.
- XII. De Industria et Studio Laboris M. Samuelis Decemii.
- XIII. De Aëre salubritate et Studiorum Commotitate in valle Joachim-
ici Eodem.
- XIV. De Eræctione, Utrum Literarum Cultoribus perperinatio?
- XV. De Origine et Incrementis Cottonie M. Benedicti Ambrosii.
- XVI. De vita et Morte Joachimi Starbuzzi Wilhelmi Starbuzzi.
- XVII. Iuxta Funeraria Johannis Ezechiaci inchoata inchoata inchoata.
- XVIII. Programma Publicum Academiae Francofurtensis.
- XIX. Institutio Publica ad Doctoratum D. Cyriaci Heideſhami.
- XX. De Ratione status et Prudentiæ Regnatricis Martini Altagii.
- XXI. De Spiritibus Familiaribus.
- XXII. Solemne Funus Altaviani de Schöhlen.
- XXIII. Exequiis Solemnibus Johanni Christophori Heideſhami.

- XVIII. *Justa Functui P. Græci Herdesiani Conjugis.*
XIX. *De Perditibus Studiorum M. Wulstropii.*
XX. *De Expeditione XXXII in Græcia Henrici Pictipictygh.*
XXI. *Johanni Anthoni Wulstropii*
XXII. *Gymnasii Brandeburgici in valle Fruchmannsdorger.*
XXIII. *Gymnasii eundem Gymnasii.*

XIV 13
ANTIQUITAS COTHONIÆ,

hoc est,

ORATIO.

De

ORIGINE ET INCRE-
MENTIS PER VETUSTÆ URBIS VE-
TERO-COTHONIÆ ANHALTINA-
tus, & qua ratione Profapia PP. Anhaltinorum
ceperit & creverit.

*Ad doctrinam Topicam, veluti Cynosu-
ram conformata.*

Informatore & Directore

Reverendo & Doctissimo Viro,

Dn. M. BENEDICTO AMBROSIO, ECCLE-
siæ Cothonianæ Mystra, & Sacrorum administratio-
ne fungente.

Scripta

ET IN TEMPLO COTHONIANO IN MA-
gno conventu Ministrorum verbi, Nobilissimorum
juniorum, & hominum literatissimorum
Pronunciata.

Ad diem 16. Augusti

à

CHRISTIANO BROMBEI CO-
THEN ANHALTINO.

WITTEBERGÆ, Excudebat Johan. Gorman, An. 1617.

Amplissimis, eruditione & virtute
præstantissimis Viris,

DD. CONSULIBUS

venerandâ canitie, longoq; rerum politi-
carum usu peritissimis,

Dn. BALTHASARO STURMIO

&

PAULO BERGKMANNO,

reliquisq; Senatorij ordinis, in Repub. patria vete-
ro-Cothoniensium Consularibus, Dominis, Patro-
nis, susceptoribus & promotoribus suis uni-
cè suspiciendis

Hanc Orationem de Vetustate & Origine

Patriæ, studiorum suorum primitias

In debite gratitudinis Symbolum

Submissæ observantiæ τεκμηριον

Diligentiæ declarandæ testimonium,

Dedicat,

Consecrat,

Offert,

Christianus Brombei Cothenus.

Agnificum Patrie ellogium, viri
prudentes, Coss. ac Senatores, Ma-
cenates honorandi, apud Platonem
ingenij & doctrina Principem, li-
teris memoriaeque proditum est:

Μητέρας τε καὶ πατρός, καὶ τῶν ἀλλῶν προγόνων ἀπάντων τιμώ-
τερόν ἐστι πατρός, καὶ σπουδότερον. Καὶ ἀγιώτερον, καὶ ἐν μείζονι,
μοίρα, καὶ παρὰ θεοῖς, καὶ παρὰ ἀνδράποιοις τοῖς ἡμῶν ἔχουσιν. Id est,
Patria major honos debetur, quam matri & pa-
tri, & majoribus omnibus. Illis enim praestantior
& sanctior est, & in majore habetur auctoritate
tam apud Deos, quam apud homines sapientes. Id
cum primis rectissime ab omnibus pie cruditeque pijs
usurpatur de illis locis, quae nos nascentes excepe-
runt, & in quibus vitales auras primū hausimus,
ubi infantia nostra vagyt, pueritia lusit, juvenus
exercitata & educata est, Ubi familiare oculis
caelum, flumina, agri: Ubi longa serie cognati, a-
mici, sodales: & tot gaudij illecebre, quas frustra
terrarum alibi querimus. Quam Platonis sen-
tentiam Orator, in cujus ore solidum & penē vi-
vax quoddam Eloquentiae corpus enituit, ferē ijs-
dem expressit verbis: Chari, inquit, sunt paren-
tes, chari liberi, propinqui, familiares: Sed omnes

omnium charitates Patria una complexa est, pro
qua quis bonus dubitet mortē oppetere, si ei sit pro-
futurus? Quae cum vera sint, imò verissima, nemo
non videt, quantū ego Cothēnus, in veteri hac Got-
thorum sede natus & educatus, Patria mea dile-
ctissima, quae & communigentium sensu sanctissi-
ma & antiquissima, quantum Clementissimis Prin-
cipibus Anhaltinis, Dominis meis benignissimis &c.
debeam. Patria quidē, quae ardentiori ^{σοειν} quā
ipsi parentes, diligenda, & majore honore & obser-
vantia quā nosmetipsi colenda, & cum in hac ur-
be in venerim Eunomiam habitare, & sorores ejus,
justitiam inviolabilem, quae est fundamentum Ur-
bium, & pacem concordem, quae sunt aurea Them-
idis filiae, polientes consilio, & sunt custodes opum ho-
minib. & injuriā & petulantia omnem, quae est ma-
ter fastus atq. audacia, arcere student Principibus
dehinc, quib. secundum Deum nostra debet conser-
vationē sui, & qui, ex Pindari monito, nō tantū Pa-
triam dulcissimo Gratiarū, sed & caelesti rore Eu-
angelij, & liberalissima artium cōmunicatione & pro-
pagatione, omniq. cultura & dignitate Politica di-
tione suā universam rigant, & largissime perfun-
dunt. Hujus mei debiti significationē volui hac O-
ratione, de origine & vetustate veteri Cothoniana
urbis conscripta, doctrinae Topicae ordine observato,
publicē declarare, in qua si non ubi vis ^{το ὁμαλὸν καὶ}

πρῶτον

περὶ τῶν in personis: καὶ τὸ ἴδιον καὶ ἀκούσιον in rebus observave-
rim, veniam mihi dari submisē peto, cum non tan-
tum omnium hominum, nedum adolescentum, quo-
rum mensis adhuc in herba est, magna sit fragilitas,
sed & nemo unquam aut usquam inventus, qui
noverit omnia, quod vel in ipsius Maronis exemplo
videre est, qui Æneam cervos in Africa finxit ia-
culantem, quam tamen regionem cervum non ha-
bere memorie proditum est. Hanc autem Oratio-
nem, quam ad vos viros Clarissimos & prudentissi-
mos, nec si mittere aliò vellem, possem, nec si possem,
vellem. Certè non possum, nec decet, de viciniunt u-
me merita vestra in me collata, Stipendium Bos-
anum, quo in subsidium studiorum per annum vestra
liberalitate sum usus, in quo non benignitas solum,
sed & beneficentia vestra ita apparuit, ut quicquid
hoc est cartbacei muneris, animo quam ore potius
nunc promerem, & publico præconio facerē, & sic
ingratitude viciū turpissimum declinarē, cum
præclarè dictū sit: Ἀπιστῶν κακῶν μητρόπολις ἡ ἄχαρεια.
Nec vellem, ad quos enim iret, nisi ad equissimos la-
borum meorum aestimatores, & studiorum candi-
dos iudices. In his si puncta suffragij vestri fe-
ram, excitabor ad majora suscipienda; Vestri, in-
quam, suffragij, qui inter bonos doctosq; estis, ut
quorū mentem liquor & imperitia non habet. Nam
de talibus quid ad me? Scio & Momum, cum Vene-

rem carpere non posset, Sandaliū ejus obtrectasse :
Ita hic tales tale aliquid, quod in factioso nostro a-
vo non sit ad hujus aut illius gustum.

Hic

————procul atra recedat

Invidia, atq; aliò liventia lumina flectat.

Quare cum omninò confidam per se fore hujus o-
rationis lectionem plurimis gratissimam, quando-
quidem quisq; proinnata ^{op} in patria delectatur
laudibus, tamen à vobis viris Clariss. & pruden-
tibus peto, ut animum dantis & conatum respici-
entes, equo animo eandem accipere, & studia mea
imposterum fovere & promoveri dignemini. Fi-
lius Dei, custos Politiarum & Ecclesiarum, urbem
vestram, hospitium Ecclesie & justitie, protegat,
& vobis singulis in consulendo adsit, ut illustre-
tur gloria ipsius, ad vestram & subditorum salu-
tem, cum temporariam tùm eternam. Valete.
Per scriptum ex Muséo Cothoniano ad diem 26.
Augusti, Anni 1617.

Amplitud.

& prudentia

v.

Subiectissimus

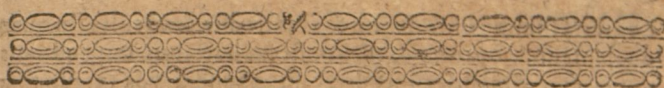
Clientis

Christianus Brombei Cothenus,

Stipendiarius Bofanus.

ORA-

O R A T I O.

 Pia sunt, Reverendi, Nobilissimi, Doctissimi & humanissimi viri, spectatissima studiorum juvenum virorum, & florentissima juventutis corona, Si pia sunt, inquam, ea laudes & officia, quae parentibus benemeritis à gratis liberis persolvuntur, ut etiam maximum praemium quod homini dari possit à Deo & *Δαδασίας* persolutum sit Bitoni & Cleobi, cum Argiam matrem sacerdotem in sanum advexerant, minimeq; reprehendi potest, etiam si domestica sit, ea commendatio, & dicenti quodammodo communis cum ijs quos praedicat, scilicet quam pietas tuetur, quam officium requirit, & ipsa natura exigit, quam gratitudo deniq; efflagitat! an non longè æquior minusq; criminationi obnoxia videri debet hæc mea qualiscunque Oratio, quae laudibus non familiae unius, sed universi Ciconiani principatus matricis urbis, parentis & matris nostrae communis benignissima, quae nos tanquam alumnos suos excepit, & carissima pignora sinu blandiore fovet, instituit, ornat, servat, conservat, impenditur? Imò ingratisimus omnium meritò haberi possem, si hoc non facerem, & illis à quibus jussus, & quibus me ipsum debeo, non in praesentiarum more gererè, ne dicam omnis rationis expers, cum & volatile Ciconiā novimus omnem officij mutuam rependere vicem solere, ut hinc *ἀντιπαραπύειν* natum sit proverbium. Quae cum ita se habeant, reprehendere ecquis jure institutum meum videbitur, posse? Si cognoverit me in hac dicendorum exercitiorum Cathedra tam gravè dicendi argumentum elegisse, ut de fundamine & constitutione & gubernatione Urbis nostrae, & quidem filium, quod Ariadne divino munere hominibus concessa

Logica,

O R A T I O

Logica, à summo Philosopho & alijs tradita & exulta, in quam qualem cunq; operam & curam nostram hactenus impendimus, nobis impertita est, secutus, dicerem Quod si vos exiguo temporis curriculo aures animosq; vestros attentos mihi, ex innumerabili copia eorum, quæ de Cothonia dici possent, pauca libanti, præbueritis, spero fiet, ut Patriæ nostræ dignitatem, antea non ignotam vobis, clarius & illustrius cognitâ habeatis. Hoc quoq; à vobis peto, ne quid hûc præjudicatæ opinionis adferatis, neve permoveamini stultis ac temerè jactis vocibus quorûdam, qui quæ non intelligunt vituperant, ejus generis hominû, qui meliores obrectare malint quàm imitari, & quorum similitudinem desperent, eorundem adfectent similitatem: scilicet, ut qui suo nomine obscuri sunt, aliorum innotescant.

Quod in describendis urbibus vel maximè agi solet, ut de antiquitate & origine earundem primò inquiratur, id quod patria mea Cothonia nomine & omine suo quodam jure postulare videtur, id mihi etiam faciendum duxi, quæ sanè consideratio plurimis rebus afferet lucem, urbi dignitatem & ornamentum conciliabit, & ante-acti temporis memoriam commendabit, & viæ topicæ, cui insistendum, non inconueniens erit. Antiquitatem si consideres, ab ipsis autoribus & patronis deducere libuit. Constat autem, Anhaltinorum Principum & Comitum Ascaniæ, quibus nostra paret, stirpem esse antiquissimam, quæ sola ferè, alijs vetustate obtritis, aut simul cum ipsis familijs abolitis, vetustissimum gentis suæ nomen, ortum ab antiquis Ascaniis, qui ad Harcyniam sylvam, (quæ apud nos Cheruscos cis Albim hactenus constanter retinet nomen suum verus, veteribus Græcis & Latinis scriptoribus celebratum) & hæc loca, incoluerunt, inter tot motus familiarum, mutationes, variasq; vicissitudines, conservavit. Quid nunc memorem tot antiquissima stemmata, tot majorum imagines, tot pacis, tot belli clarissima facinora atq; parta trophæa. Quid deniq; innumerabilia alia, splendida visu, illustria relatu, jucunda auditu, copiosa prædicatu omnia, ut centum linguas, imò centena principum eloquentiæ millia fatigare possent. Constat historiarum gnaris,

O R A T I O

ris, hæc loca olim gubernata esse à Berengario, oriundo ex
 Principe quodam Saxone, qui ex Infula Scandia, vel ut quibus-
 dam placet, Scania Suecos & Norvegios per Albim, ad mare
 magnum Germanicū circa Westphaliā & Frisiā deduxerat
 & Colonias suis, cum regnum res inter Deos hominesq; pul-
 cerrima sit, diviserat, cujus profectionis causa vel hæc fuit,
 quod peregrinationibus delectarentur, sive quod omnes fere-
 antur, Regnum inter divina humanaq; bona maximum augu-
 stissimum & summo studio appetendum esse, seu quod terras
 quærent uberiores & fertiliores, inquieti natura Saxones, de
 quibus Sidonius Apollinaris Episcopus Arelatensis scribit
 Nullus hostis hoste Saxone truculentior est, nec robore tan-
 tum & audacia, sed etiam consilio & arte periculorum aman-
 tissimus vincit. Et quicquid Philosophus de Gallis ait, illud
 de Saxonibus ego: Saxones neq; terræ motus, neq; fluctus me-
 tuunt. Hic Berengarius obtinuit principatum ad Harcyni-
 am sylvam, seu ut quibusdam sylvam Harcynicam, & arces
 Balckenstadium & Ascanium ædificavit, atq; in istis locis, tan-
 quam rerum ac fortunarum suarum sedē incolendi causa re-
 mansit. Hujus posteritas tam egregia virtute & sapientia do-
 nata & aucta fuit, ut ad Tetrarchias duodecim nobilissimorū
 Principum liberi imperij Saxonici, cujus forma gubernationis
 eum temporis Aristocratica erat, adhibita fuerit. Hinc pri-
 mus ad bellū Saxoniz, duodecim Principibus domi Rempub.
 æquo jure administrantibus circa annum Christi 524 Berntho-
 baldus primus ex Berengarij stirpe, in Balckensted & Ascanio
 Dominus, electus fuit, quod & accidit Bernthobaldo secundo
 circa annum Christi 606 Berntholdo primo Anno 630. & Ber-
 ringæ, Berntholdi primi filio, quibus ituris contra hostes Re-
 gem Thuringiz & reges Galliz, concessa fuit potestas regia,
 quā præditi, vel tercentum contra homines concurrere pugna
 audent, de quibus illud Agefilai dicere possum, eos habuisse &
 in hostes audaciam, & in subditos benevolentiam, & ad occa-
 siones solertiam, Excelluerunt enim virtutibus, optimis duci-

B

bus

bus dignis, animi nimirum magnitudine, prudentia, fide, modestia & alijs, quibus semper in ore:

Aurea virtutis merces sudore paranda est.

Hinc totus principatus Balléstedianus & Ascaniensis, de mortuis Berengariorum & Bernthobaldorum hæredibus & successoribus, jure hæreditatis translatus est ad principem nobilium Ursinorum in Italia Aribonem sive Aribertum, in quem illud ipsum, quod Herodorus de Aristide Atheniensium duce affirmat, quadrat, eundem fuisse virum optimum & justissimum, utpote à quo genus & proavi principum Anhaltinorum fuerunt propagati. Huic enim & Alberto Urso Comiti Ascaniæ, cum Udonem Marchionem Bribislaus Obotritorum regulus expulerat, & posteritatem ejus extinxerat, cessit Marchia Brandeburgensis, ex quo Bernhardus Anhaltinus natus est, cui Fridericus Barbarossa, postquam Henricum Leonem Superbi filium, omni principatu exutum pepulisset in exilium, Saxoniam partem, adjuncto ducis titulo, propter egregie navatam in bello operam, honos enim ipse virtutis labores dignè compensat, attribuit, sub cujus Friderici primi seu Barbarossæ obitum & Anhaltinatus duces hæreditario jure Saxoniam ad annos 242. Marchiam ad 205. possederunt. Simul enim duo fratres princeps Henricus ab Anhalt, & dux Albertus Saxoniam, & Henrici patruus Otto primus, Marchiam, Electores fuerunt, quorum imperium viros satis abundè ostendit, circa annum 1189. Ultimus Marchionum, è stirpe Alberti Ursi, fuit Woldemarus, qui sine sobole fuit, & licet subditis è veteri stirpe Ascania principes Anhaltinos certos Dominos constituisset, sine consensu autoritatis publicæ, Ludovicus Marchiam Imperio vendicavit, & in ea filium natu maximum Ludovicum collocavit. Bernhardus Anhaltinus profeminavit Albertum & Henricum filios, quorum & ille duces Saxoniam, qui Witebergam tenuerunt, ante Marchiones Misniæ progeniuit, ex quibus reliquum est stemma ducum
Lain-

Launburgenſiu n. Ab hoc ſimul propagati ſunt principes Anhaltini, qui antiquam patriam gentis Aſcania, (quam ſi ignis cuſtodem dixeris, vel eidem juſtitia & libertatis laudem & naturam tribueris, cum nomen ipſum innuat ejuſdem terræ Dominos Aſcanienſes excelluiſſe, autoritate, doctrina & virtute, haud peccabis) ad Harcynia joga, tanquam terræ Aſcanienſis Domini, & ſic Cothoniam noſtram veterem incoluerunt & adhuc inhabitant. Ex his, quæ breviter recitata ſunt, dignitas & antiquitas hujus Urbis patriæ noſtræ dilectiſſimæ facile conjici poteſt, ita conſtat antiquitate cum quavis noſtrarum urbium noſtram certare poſſe. Quare digna ſatis laudatu ſatis celebris Cothonia, ſi vel ſolum tot & tantorum fundatorum ſuorum decoribus & ornamentis conſpicua floreret, & eorum qui ad eam adhuc incolunt & conſervant, fieret pulchrior & laudabilior: cum princeps principe natus ſit utique verò ſtante hoc principio, minore discrimine ſumi principem, quam quæri, & abſentem quærere non oportere, nec præſentem dimovere. Accedunt complures, quos omnes enumerare longum eſſet, per quos conſtante, tanquam numina tutelaria, fuit culta & conſervata, & quos ſubſequutus eſt Georgius Princeps Anhaltinus per quem vitam hanc ingreſſi, Ernestus princeps Anhaltinus, Rudolphus quem Imperator Maximilianus primus bellis Venetianis, Hungaricis & Geldricis præpoſuerat, qui & in ijsdem exercitum admirabili bellicarum rerum ſcientia duxerat (Verona in Italia mortuus) Sigismundus dux belli, Florentiæ mortuus, & Woldemarus, Wolffgangi principis Anhaltini parens, quorum poſtremi civitati noſtræ vacationes, immunitates quamplurimas & privilegia attribuerunt. Cum enim totus Anhaltinatus à prædictis gubernatus eſſet, & robuſtiſſimis v. luti columnis ſuffuſus, ad annum 1546, in quatuor principatus eſt diviſus, primus attributus eſt principi Georgio præpoſito Magdeburgenſi & Myſnenſi coadjutori & Epilcopo Marſpurgenſi, principi ac Domino in Anhalt & Warmsdorff.

dorff, qui princeps doctus fuit, eloquens & beneficus, verè
 κοινὸν ἀγαθὸν μέγα, incredibili rerum cognitione ac lectione,
 cuius multa egregia opera Theologica prodierunt in publi-
 cum χάριμα πόλει τε παντί τε δήμῳ, pacis custos, Concordia &
 iustitiæ ac religionis assiduus, quam pietatem in Deum pro-
 barunt quoque, neque professionem Evangelij erubuerunt,
 ante hæc tempora cum Gregorio, Episcopus Adolphus, prin-
 ceptus Magnus præpositus, Wilhelmus vocatus frater Ludovici-
 gius, cuius et Lutherus sæpius meminit. Secunda pars affi-
 gnata fuit Johanni et Bernardo Cerveciorum principi ac De-
 mino laudatissimo & pientissimo. Joachinus Ernestus olim
 patriæ pater, et literarum literatorumq; Fautor insignis, qui
 et Gymnasium illustre Servestanum felici fidere aperuit, egre-
 giam arcem Dessanam ædificavit, et pontem per Albim con-
 stituit.

*Quo nihil majus melius vè terræ
 Fata donaverè, boniq; divi
 Nec dabunt, quam vis redeant in aurum.
 Tempora prisca,*

Dessaviensem obtinuit. Horum gentili Wolfgango, qui
 Woldemaro principe nato, et nato Cothoniæ Anno Christi
 1492. imperante Friderico tertio anno ejusdem, 52. piæ et
 nunquam satis laudatæ memoriæ, cessit Cothonienhum civi-
 tas, qui princeps pietate in Deum, et clementia in subditos
 excellens, verè quod Augustus Imperator aliquando de Cice-
 rone caso ac interfecto dixit: λογίος ἀνὴρ καὶ φιλόπατρις.
 id est, princeps eruditus, amans patriæ et civitas suorum: Ac
 quod de Pindaro Thebano, viro sapientissimo, veteres sapien-
 tes commemorare soliti: αἰμενὸς ξενοσι καὶ φιλόσοφος, quod
 est, vir ubique gratus, commodus et acceptus, nemini invisus,
 sed dilectus civibus ac subditis, ut qui re ipsa præstitit, quod
 Hadrianus Imperator sæpe dixit: Se Rempublica gesturum, ut
 sciret

sciret populi rem esse, non propriam. Hi singuli & universi ferè longa serie, ab ipsa usque stirpe famigerati fuerunt laude pietatis, virtutis veræ ac clementiæ in cives & subditos. Nec enim potest esse tutius scutum, non magis fida in terris custodia, nec fortius propugnaculum ad principem defendendum, quam amor, benevolentia civium, provincialiumq; suorum, quorum cæda si demereri ac obligare sibi suæque Reipub. poterit, sicuti nostrates fecerunt, & in pace unita conservare, semet reperiet securissimum, provinciasq; suas felicissimas. In Cothonia Wolffgangus aulam piam, scholarum & Ecclesiarum nutricula[m] fidelissimam instituit, & sanctissimum iustitiæ munus in publico utiliter ac decore obivit, (ad Caroli Magni constitutionem: qui in omni hebdomada unum diem ad causas audiendas sedere voluit) & vitam DEO consecrando subditisque inserviando consumtus, animam Servestæ Anno 1566 die 23. Martij DEO reddidit. Tandem sedes inclyta, communi consensu Clementissimorum principum Anhaltinorum DD. JOHANNIS GEORGII, Christiani, Augusti, Rudolphi Ludovici quinque siderum regni, quibus Celsiss. DD. meis & Evergetis benignissimis votivum hunc appono:

Adsit sancta fides fratrum & concordia felix.

Fundata & condita est Cothoniensium arx nova, cui templum aulicum est adjunctum. In hoc Basilicam suam & Cancellariam usque ad hoc tempus habet Clementissimus Princeps Ludovicus, cujus pietatem in Deum, justitiam in subditos, & vigilantiam in rebus æconomicis, ad exemplum veterum Principum Romanorum, & prædicti Wolffgangi p. m. cujus sobria aula instituta, ad modum & normam Ducis Friderici laudatissimi, Electoris olim Saxonie, laudatur ab ipso Lutero, quam & Hippocrates, medicorum coryphæus, ivit laudatum, cum intemperantiam quasi fontem quandam morborum esse scribit, Collegij Cothoniani director nuper Oratione, cui

ritulus, Panegyricus Ludovigianus, est dignè prosequutus, De illius Cels. alijs. quas in eam Deus congestit, virtutibus nihil addam, nisi quod toti orbi & omnibus bonis exemplum memorabile, tantum principem stare in templo aulico, & se, & Ecclesiam & imperium Deo quotidie commendare, & pre- cationem cum tota aulica Ecclesia conjungere ipsum princi- pem, principissam, plantulas generosissimas, quo sanè proba- tur & ipsius Celsm. sincerè & ardentè complecti doctrinam cœlestem, & auxilium gubernationis à Deo bonorum omni- um fonte & imperia constituyente suppliciter & bona consci- entia petere. Hinc manifestum, facilius esse, errare naturam, quàm ut dissimilem sibi princeps possit Rempub. formare, & nulla ratione civitas, leges, mores, imitatur, quàm principum exemplo præeunte, & sicut principis est in omni virtute popu- lo præire; ita in hac maximè quæ princeps & caput virtutum, religionem princeps si non prætulerit, quomodo alij? Aureum Dei cultus est. Ex his, quæ dicta sunt, nemo ab homine tam remotus est, qui non intelligat, nihil ulterius excogitari posse, quod antiquitati urbis nostræ & fortunarum primitijs, vel splendidius vel excellentius si non verbis, tamen re ipsa adjici possit, ut non immeritò mihi illud principis poëtarum paulò immutatum usurpem:

*Cothonium ante alias tantum caput extulit ur-
bes,*

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Regiam sive arcem aspicias micantem & sublimibus tectis ar- duam, principe dignam sedem, magnificæ & admirabilis stru- cturæ. Hanc ad publicum præsidium atque munimentum constituerunt veluti Cothoniæ, patriæ nostræ verticem hosti- umq; arctricem. Hanc meritò Acropolin appellare licet, cu- jus acra procul aspiciuntur, Viæ ad ipsum ducunt duæ, alte-
ra re-

ra recta per urbem, quæ rectis ac spaciolis plateis apparet ad-
 modum decens & venusta, altera per plateam Magdeburgicã.
 Stupidum te detinebunt vestibulum, quod rectâ ad ingressum
 arcis, scalæ & columnæ in ipsa arce variæ, quæ vario colore
 conspicuæ eximium præbent loco ornatum, turres duæ, aliq;
 nova ædificia, nec non muri. fornices, infra & supra terram
 aggeres, propugnacula. Galliæ hinc, Franciæ, Italiæ, Germa-
 niæ & aliarum exterarum nationum mores & picturis egregi-
 is & vivis coloribus, in quibus singularia omnia expressa sunt,
 intentis oculis perlustrabis. In conspectu locus offertur arca,
 quatuor iisdem æquis lateribus divisa, proinde quoq; tota ædi-
 ficij figura efficitur quadrata, aula circum circa columnis un-
 diq; suffulta. Locus paulò inferius in arce media ad dexte-
 ram eunti conspicuus, ad unius Dei veri venerationem & cul-
 tum destinatus. cum religionis in animos magnum imperium
 sit, & vitam nostram religione constare verissimè dixit, ille, cu-
 jus naturalis historiæ libros, eruditorum consensus thesaurum
 eruditionis ac Bibliothecam quandam esse iudicavit. Neq; fu-
 git Clementissimum nostrum religionem neglectam aut pro-
 lapsam semper secum traxisse, & trahere Rempub. universam.
 Et Lactantius asserit: Ideò mala omnia rebus humanis cotti-
 diè ingravescere, quia Deus mundi hujus effector & governa-
 tor derelictus est: cum susceptæ sint, contra quam nefas est, im-
 pia religiones. Hic itaq; locus præbet occasionem demeren-
 dæ gratiæ apud Deum, ut omnes aulæ incolæ in animo & ex a-
 nimo Deo vero preces concipiant & vota faciant, ne Ecclesiæ
 neq; principi quidquam flebile contingat, gratias Deo omni-
 potenti agant, scientes omnia prospera evenire colentibus
 Deum, adversa spernentibus. Quomodo enim huic, qui in-
 terest animis nostris & cogitationibus nostris intervenit, ali-
 quid clausum esse potest, sed potius viget, sentit, meminit, re-
 git & moderatur omnia. Noster itaq; Respub. status optabi-
 lis & firmus censendus, in quo & privatim sanctè innoxieque
 vivitur, & publicè justitia & clementia vigent. Húc divinus
 vates respexit, cum inquit:

Utq;

*Ut q̄, alios alij de religione docerent,
 Contiguas pietas iussit habere domos.
 Hinc urbes struet̄, quarum est ante omnia
 munus
 Afferuisse Deo, quam iubet esse, fidem.*

Et cum doctrina cœlestis sine justitiæ administratione conservari non possit, templo adjunctus est justitiæ locus, principis consilium, & civitatis oraculum, cum jus & æquitas vincula civitatum, quibus remotis regna nihil sunt nisi latrocinia. His de Oratorem audiemus: Fundamentum perpetuæ commendationis & famæ justitia, sine qua nihil potest esse laudabile, Hanc Xenophon requirit, cum inquit: Ego verò nullas opes viro ac præsertim principi pulciores honestioresque censeo, quàm virtutem & justitiam.

*Hic sibi jam pridem sedes Astræa locavit,
 Princeps imperium solio sublimis eburno
 Exequitur, pœnas q̄, viris et̄ præmia ponit.
 Nec mora: diffugiunt fraudes, fugit improba
 longè (tes,
 Gratia, queq̄, avidas pervertunt munera mentes,
 Nil odium, nil ira potest, discrimine nullo,
 Nobilis ac plebejus, inops an divite censu,
 Solus an hinc illinc magnis stipatus amicis,
 Consequitur jus quisq̄, suum: trutina omnibus
 æqua est*

In hac domo tibi sese offerunt viri Nobilissimi, celebres & sapientes. Reipub. & Ecclesiæ adjutores, qui afflante justitia oracula reddunt,

Consi-

Consilioꝝ suo regni moderantur habenas.

Hinc vel ipsa mentis magnitudo in principe cognoscitur, attestante celeberrimo scriptore: Nullum majus indicium bonæ mentis princeps potest ostendere, quàm ut adjungat sibi, & familiariter utatur viris, qui virtute & fama celebres, qui communi salutis & rebus proprijs benè consulant & propria rectè administrant. Quis enim non statim judicabit eum talem esse, quales ij qui apud illum. Ad sinistram è regione templi profert se fons pulcerrimus, quem si quis καλλιρόνιον nominabit, ab errore erit inanis,

*Fontibus antiqui senserunt numen inesse,
Ipsi cum scateant ullo sine fine perennes.*

Unde poetarū Doctissimi Najades suis carminibus celebrant, & Pindarus multis Odis, pretiosius undis esse nil, memorat.

*Sic nos miramur cœlesti munere fontem,
Rorantem, sacris atq; antra liquentia rivis.*

Descendentibus ab arce in oculis posita sunt viridaria, planicie & magnitudine circa arcem conspicua, quorum ornatus & pulcritudo major est, quàm ut ego paucis eandem enarrare valeam.

Adhæc sicuti optimus & modestissimus quisq; ita Clementissimus noster à natura trahitur, & in quod studium ab omni ævo tam cupidè consenserunt selecti inter gentes. Et cum,

Δένδρασι μὲν χερμαὶν φοβεργὸν κακόν. &c.

*Arboribus mala pestis hyems, incommoda
terra*

Ariditas, cervis retia, viscus arvi,

Acceperunt quidem horti illustres ante annum cladem hyemis acritate plus quàm Cannensem: Sed tamen multi mili-

tum melioris & Italici sanguinis, ingenij & dulcissimi super-
sunt. In hoc studio priscos Romanos respice & Græcos, qui
positis alijs curis, soli in hac cura. In illis quidem omnes sa-
pientes, qui remoti ab insano foro & urbe hortorum se spacijs
sepibusque clauserunt. Tarquinium Romanorum regem,
videbis in hortis molliter ambulantem & papaverum capita
refecantem.

Cato Censorius rebus hortensibus deditus fuit. Lucullus
post Asiaticas victorias in hortis otatus est, Sulla abjecta di-
ctatura suaviter hie consenuit, Diocletianus princeps olera-
sua & lactucas ad Salonam, purpurâ & omnibus sceptris præ-
tulit. Quem itaq; & in Cothonia nostra non delectaret tam
varius aspectus & cultus magnæ matris? Terra circa arcem
herbis, arboribus & non sponte natis arbutis, sed ex Italia non
exiguo sumptu allatis, vestitur, fruge, fructibus & feliciore li-
gno. Oculorum aciem tibi intuenti præstringet illud ipsum
nocte exortum agmen florum & herbarum. Deniq; & saluta-
bunt te ibidem & circa urbem chori illi alitum suaviter fritil-
lantium, trutillantium, minurientium. Vitem florentem ocu-
lis usurpabis tuis & maturefcentem: & spe jam præbibus sa-
cerum illum alibilemq; liquorem. Nam & hic felicius uvæ pro-
veniunt, & vina,

*Quæq; Methymneo possent certare racemo,
Nec pyrus aut prunus, nec ficus aut innuba
laurus,*

*Nec frondosa deest Platanus, nec populus in-
gens.*

*Cedant Alcinoi, cedant pomaria Pæsi,
Ægeriæq; nemus: quæq; aëre pendet in alto
Terra Semiramei (si verè creditur) horti.*

Intra mœnia arcis campus est, decursibus aptus equorum. In
arcis

arcis vicinia apparet ædificium præsidiale ἀδωροδοκῆτων nationum portus, judicijs publicis & foro destinatum, contra vim & manuariam illam legem inventum & invecum, ut essent, qui summos cum infimis pari jure retinerent. Hoc constituit princeps, ut præsidiales sint custodes, quo nec opulenti injustum aliquid patiantur, nec plebs contumeliam accipiat, sed dicant jus populis atq; injusta facta tollant. Huius iudices merito καὶ θαλάσσιον καὶ ἀγροῦν τὰς χεῖρας dicimus, cum eundem locum non tantum crimine, sed etiam suspitione criminis carere cognoverimus.

Hoc se præcipuè jactabunt vindice leges

Huius ab omnigena purum mercede tribunal

Certum erit & portus q̄ bono, scopulus q̄ nocēti.

Et cum majores nostri quatuor gradibus putarunt opida distinguere:

Inter quos primum sanctus tenet ipse Senatus,

Mox q̄ sacerdotum turba inviolata secundum,

Tertius est proprius qui Martis castra sequuntur,

Artifices quarto veniunt & rura colentes. (tur,

Ergo loco primo recinam te clare Senatus.

Stat curia magna mole condita, sapientibus incluta consiliis, quæ curant venerabili longoq; ordine patres, populum subiectum, leges & legum nervos observant, & pacem tuentur; Hæc ædificata & absoluta Anno 1457. Cos. Dn. Johanne Hufnagelio, Jacobo Boskaul, Henrico Hinnickio, & Martino Biethenio Senatoribus. Huic manum porrigit templum Parochiale magnificentum, novo choro extractum, Anno Domini 1400 in vigilia S. Pancratij, in quo vera Dei purè doctrina docetur. Ut enim navis, ædium, aliarumq; rerum carinas atq; fundamenta volumus esse primæ & firmissimæ; sic debemus merito in Repub. religionem, tanquam basin & fundamentum, idq; ex doctissimi monito: pietas primum substernitur, ful-

crum & crepido, cui firmiter insistat simulacrum. hoc regni. Ita q; nobis est Christiana religio, quam solam Orthodoxam & Catholicam dicere possumus, qua unus verus Deus secundum doctrinam Christi, in Scripturis Canonicis revelatam, purgatissima pietate cognoscitur, verè colitur & glorificatur & qua cognitione & cultu fidei scilicet verè homines, qui veritatem pietatis agnoscunt, salvantur. Inspectorem habet virum à se & virtutibus clarum, & præconijs nostris meritò faciendum. Nobiles alit Cothonia, qui revera optimates optimi, celsi, alti, sinceri, virtutis, gloriae & literarum amantes, in quibus verus Romanus sanguis apparet.

*Et — generis numerosa vetusti
Stemmata avum virtus, & opes sine crimine
parta?*

Cives si respexeris, quis eos non honesti boniq; appetentes tales amet? Sunt Mercuriales fateor. sed iidem virtutis, prudentiæ & sapientiæ candidati ac mystæ. Universum gregem, gravitas ubiq; & modestia, sed & comitas quædam adjuncta & decens alacritas animorum.

Mercimonia est / sed cum elegantia / pecuniæ studium & agricultura, sed sine detrimento melioris studij, id est, religionis, artium & virtutis. Habet & magnificas aedes opidum nostrum & ædificijs perpolitum ornatum, ex quorum numero diverforium publicum magnum, ædificium Befanum duabus turribus in foro conspicuum, ad Ursam diverforium Slavonicum sive Scalunense, recens à Clementissimo conditum, & alia, Portam Halensem 1415. majore Turri ædificatam. Pareret hæc urbs principi Anhaltino Ludovico, Consularijs, Præsidijs, Senatui qui civibus præest. Ipsa structura est ferme triangularis, si plateas & vias, Halensem, Magdeburgensem & Slavonicam consideraveris? Licet in hac verà & Dei notitia, & juxta leges certas cum norma juris naturæ congruentes retinetur tranquillitas, & doctrinarum studia liberaliter fovetur.

tur. Conservat hæc eadem, ut aliæ, religionem, justitiam administrat, usui hominibus & humani generis ex parte propagatio est, habent enim & cives domus singuli, & concionem universi, & in theatrum ascendentes delectant animos spectationibus & auditionibus varijs. Bello, ex quo nulla calamitas, acerbitas, diritas est, quæ non nascatur, oritur, creetur, ante hæc fuit miserimè vastata. Visuntur enim loca antiqua & vetera monumenta ac rudera, & campi,

— Ubi prior Troja fuit,

Ideoq; armis multorum objecta & aliquoties civilibus bellis fuit vexata, quæ inter alia mala homines barbaros, feroces & pravissimos in perniciem urbis Cothonianæ adduxerunt.

Prima clades huic & vicinis illata est anno 1115. mense Octobri, cum bis mille Sclavorum & Vandalorum ex Marchia, alijs similiter conjunctis convolassent, & trans Albim, propè civitatem Aquensem trajecissent, auxilium laturo Imperatori Henrico, hujus nominis quinto ad sylvam Wolpenlem sive Gvvelficam, qui non tantum hæc & vicina loca depredati sunt, sed & urbem funditus deleverunt, & solo aquirunt. Horum tamen rabies Vandalica impunè non abiit. Hi enim ab Ottone magno & divite, Comite Aseaniense & Marchione Soldvedeliense profligati sunt, qui minore comitatu equitibus suis eos invadens 1400 trucidatis, 300 captis, magna edita strage eos expugnavit, reliqua 6000, cum multitudine ingente undis Albis fluvij propè Aquensium sedem fuerunt suffocata. Quod eodem die & anno accidit, quo Saxones Imperatorem Romanum Henricum, hujus nominis quintum, qui propriò parenti, ad Absolonis exemplum, imperatoriam potestatem detraxerat ad Sylvam Gvvelficam, seu ut quidam Wolffensem tempore hyemali funditus straverunt, ad diem 11. Febr. 1115. Nec silentio præteream hostilem petitionem, qua Anno 1276. Fridericus Marchio, Landgravij Henrici Thuringiæ & Marchionis Misnia filius, cum Comite Leis-

nicense, cum fugâ ex custodia se eripuissent, ferro & insidijs regionem Anhalticam invadens, nihil intactum reliquit, cui ferro & igni noceri potuit, nihil prætermittens, quod coloni & pecora pati aut timere possent, quin etiam urbem nostram violentiâ impetu oppressit, eâq; bello potitus defensores vallo depulit, tormentis mœnia funditus stravit, solo æquavit, & tetra atque detestabili oppressione cremavit. Sed de hac re plus satis, venio ad damnum ingens & malum, quod Archiepiscopus Gûnterus nostrati intulit, qui Anno 1406 post natum CHRISTUM ad eandem oppugnandâ venit, lapideos globos magni ponderis in eam ex Martis sinu, in quo cuniculos egerat, in quibus rem militarem constituerat, transjecit, vestigia quædam globorum post obsidionem in rei memoriam è regione curiæ in muro templi visuntur, qui & devastationem patriæ nostræ extremam parasset, ex bello nos perterbasset, nisi voluntate & minis Electoris Saxonie Rudolphi, & Marchionis Myfnie FRIDERICI, qui contra illum arma ferebant, & eorum tubæ atque litui audirentur, fuisset profligatus, in Marsburgo hujus impressionis inita compositione, in Coalbio verò absoluta & finita. Reliquum est, ut percurramus miserrimum nomen proscriptionis acerbissimæ, à Friderico Imperatore Bohemo & Romano denunciata, qua ad totos viginti annos Bannitis Cothoniensibus, aqua, igne & commercijs atque jure togæ interdictum fuit, & ex hominum communione exterminati, sicut patet ex Archivis Curie Cothensis, & literis Vienna datis die Saturni post diem corporis Christi Anno 1445, quam proscriptionem machinatus est, & creavit nostratibus quidam, Cui nomen Conradus RadeGast, qui magnum crimen his paravit, & ad judicium Camere eos detulit. Intercedentibus tamen celebratis & famigeratis Saxonie quibusdam Nobilibus, Huboldo scilicet à Schkinitz, supremo Mareſchalco, Johanne Lösero & Nicolao Pelugio, quos Senatus noster commissoſios judices sumierat, & plenariam agendi potestatem dederat,

rat,

rat, ut se in pacificationem apud Imperatoriam Majestatem interponerent, Gubernante Domino Georgio ab Anhalt Comite, Bannus ille relaxatus est, & dissolutus, & in pristinam dignitatem Cothoniensium civitas fuit restituta, quod testantur literæ Casareæ, Neapoli datæ, ad diem Martis post Vigiliam Johannis Anni 1465.

Sequitur ut dicamus de calamitate, in qua nostra hæsit, cum Anno 1547. die Ascensionis Dominicæ Hispanus quidam Sigismundus de Latrôn, terram Cothensem gravissimis tempestatibus Hispanorum & Hussæorum copijs pervasit, vicinas gentes bello perturbavit, rem militarem in agros nostros contulit, atq; urbem invadens agmen Hussitarum in Neostadiû, copias verò Hispanorum in urbem coëgit atq; collocavit, jussu tamen Imperatoris Romani Caroli Quinti & benignitate factum, ut profligato bello & composito, hostis abire jussus sit, & Cothonia nostra salva & intacta manserit, dum Dominus de Latrôn a depopulando milites cohibuit, & ante portam Magdeburgicam Berneburgensium civitas & Coloni ad Sacramenta reddenda essent compulsi. Tacetam alias calamitates, incendiolorum & deflagationum, quibus aliquoties magna pars urbis in cineres redacta & absunta; Contagiorum & pestilentia, cujus magnitudine enervata aliquot millia & periculosè ægrotarunt, & jam jam de vita decesserunt. Has miseras passa, nunc Dei beneficio sub principibus nostris Anhaltinis tuta & pacis studiosissima. Regnantibus enim his & Clementissimo nostro nemo meminisse potest, ulla exteras gentes ullam ausas fuisse attentare irruptionem: & quod gloriabantur Israëlita de sapientis Salomonis imperio aureo, quod cuiq; in summa tranquillitate & pace sedere sub vite & ficu sua daretur, id sanè non minore jure Cothonia de principum Anhaltinorum & Ludovici nostri presentis administratione prædicare potest, qui ab omnium hominum turbulencia immunem urbem nostram & subjectas provincias contra omnes procellas, fluctus, mundi & Diaboli machinationes & subditos suos tuetur,

Agri-

Agriculturam quod attinet, merito laudanda est Legati cuiusdam Carthagenensium responsio, quam dedit regi Ptolemaeo, ad quem simul in Antiochia ex varijs regnis convenerant septem Legati, ex quibus interrogatus hic de legibus, statutis & regiminis ordine Carthagenensiu, tria respondit: Nobiles, inquit, nostrates, semper militant: Cives laborat: & philosophi non nisi docent & instituunt juventutem. Quod medium sane de civibus nostris affirmare ausim, qui omnem curam & industriam, post religionem, in agro colendo & quidem optimo posuerunt. Et quod Virgil. de Italiae fertilitate, illud quoq; ego de bonitate agriculturæ nostræ, eam esse fertilissimam atq; ubere glebæ, interpretor. Equidem:

*Aureus hic annus, biferiq; Rosaria Pasti,
Hic propius ductum credas frondere Tarentum.*

Agricultio moriatur & unâ hominum gens. Non alia magis est libera & vitio carens, utiq; melior vita, quæ præcos colat, quàm agricultura. Segetes videbis circa Cothoniam & filiginis purissimi, faris, hordei uberes fascies. Hic merito locum habet, illud Euripidis, quando *δικαιοτάτων κτήνη* *ἴσθιν ἀνθρώπων ἀργέον* justissimam hominis possessionem dixit. Cætonem audiemus: Virum bonum cum laudabant; bonum agricolam, bonumq; colonum dicebant, de quibus ita poeta-rum princeps:

*O fortunatos nimium, sua si bona norint
Agricolas*

Quibus hoc voluit dicere, vitæ circa agriculturam occupatæ eam esse suavitatem, eam hominum huic vitæ generi addictorum conditionem felicem, ut si satis eam noverint homines, omnes complexuri essent. Nam & ipsa lucrandi ratio justissima, & à litibus & foro perquieta ac remota. Victus ac eibus saluber.

saluberrimus, tum ipso genere, dum famem obsonant labore atq; exercitio: & omnis demum vita à turpibus moribus remota et sancta quadam integritate conspicua, ut mihi ex alto mari in portum tranquillum videatur appellere, qui ad rem agriculturæ se transtulerit. Loquatur Orator: Omnium rerum ex quibus aliquid exquiritur, nihil est agricultura melius, nihil uberius, nihil dulcius, nihil libero homine dignius. Quis itaq; felicitatem Cothoniæ vel hinc non videt, illum cæcutire oporteat. Nec nobis tantum et ad jucunditatem et necessitatem copia suppetit, sed fertilitas tanta, ut miserrimæ locorum exterorum sterilitati suppetias ferre, et non parvas Sitarchias alienarum Saxoniarum civitatum explere possimus. Quam multos enim externos nostra Respub. alit, sustentat atq; lætificat, haud est obscurum. Deinde in oculis est Arctopolitanis, vicinis Neoburgensibus ac pænè dixerim Dessausibus. Cives Magistratibus assiduam operam navant, ad omnia ejusdem jussa parati, si quid agendum est, quod animi consilio indigeat, aut virium robore, et studia primaria sunt agricultura. Huic nostrati adjectum videbis Xenodochium:

*Magnificum, dives, specimē pietatis honestum,
Afflictosq; fovens, pressos & sorte maligna
Ære, cibo, potu, dulciq; Machaönis arte.*

Nec non molas quoq; aliquot pneumaticas ad civitatis et accolarum usum maximum percommode ædificatas, atq; conficiendo oleo unam. Quinetiam Dormitorium, publicis usibus destinatum, in quo sepultura honestissima demortuorum omnium corpora afficiunt cives, ut in pace tranquilla conquiescant, edormitura donec divina potentia tumbis evocata, animabus consociata, lætitia in conspectu Dei fruantur æterna. Adhæc inter ea, quæ urbi adjacent miramur cœlestia muna, fontes septem rorantes, sacris liquentes rivis, ex quibus tota civitas augetur, & gelidos latices dat amnis amœnus, & fanum Baaliticum, ubi procul dubio gentes olim Baalim, in-

serviendo Dijs, qui Dij non erant, convenerant. Zytham-
 fluvium urbem nostram præterlabentem, Getziorum & Cle-
 pziorum pagos, urbes vicinas, quibus cum commercia habet
 nostra, Aquensem, Berneburgum, Magdeburgum, Dessaviam.
 Et quanquam hæc urbs ante hac varijs vexata & æramnis
 pressa, non tamen oppressa, æstuavit sed non exæstuavit, ve-
 xata non deserta, dejecta sed non periit, quin potius restaura-
 ta & reparata in Dei gloriam & multorum hominum salutem.
 Et licet eadem parva, tamen est sedes Musarum & custos do-
 ctinæ coelestis, & habet Deus hic cœtum sibi placentem, à quo
 vult agnosci, coli, & vult dare vitam æternam. Propterea,
 nostræ æquæ magna est necessitas, quàm aliarum urbium, cum
 emporium sit ex quo vivunt Mysones, Saxones, & trans Al-
 bim habitantes, & inde veluti ex equo Trojano innumeri viri
 docti, Theologi, Jurèconfulti, quorum opera vicinæ urbes u-
 tuntur gratiosa, provenerunt. Reliqua quæ filium Logicum
 requirere videbatur, brevitatis gratia omitto. Nomen
 quod attinet, communis præceptor Germaniæ ocellus illud à
 Sorabis Vandalis deducit, & idem esse ac Ahenum, quod ferè
 ista forma nostra urbs appareat, affirmat, nos & solum & in-
 habitatores pensculantes, opinamur urbem sic vocari, ab an-
 tiquis populis Chatis, Mysionibus vicinis & Saffonibus, (se-
 quor hic mentem Livij, & Plutarchi in Theseo: In rebus an-
 tiquis, & quæ similia vera sunt, pro veris accipiantur, satis ha-
 beam) qui & cum Getis Germanica lingua sunt usi, id quod
 quamplurima Principum & Ducum nomina confirmant, &
 cum posteris, ante Christum natum hæc loca incoluerunt, &
 castra sua hûc sunt meditati, vel à Germanico Roth sive Rath/
 à terra glebosa, uberrimi lætissimiq; fructus, agro scilicet be-
 nè culto, & fertilissimo, quo nihil est nec usu uberius, nec spe-
 cie ornatus, cum fundus nostratis verè sit *βασίλειος*, qui *ἀρετῆς*
αὐτῶν, quo nomine & Virgilius Italiam suam propter ferti-
 litatem & copiam dixit: Terram potentem ubere glebæ.

Diversas partes si attendamus, alia superior, quæ jamdu-
 dum vastata, alia inferior, quam nos nunc inhabitamus, vetus
 alia,

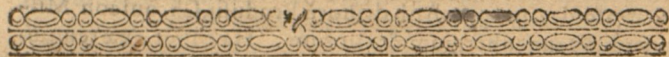
alia, alia nova, quæ huic adjacens, mutuas & fraternas operas præstare solita. Hinc Cothoniam nostram dicimus urbem ab antiquis Ascania Dominis, adeoq; principibus Anhaltinis ædificatam, arce, templo, & curia alijsq; novis ædificijs extructam, forma triangulari, in solo limoso atq; ubere stantem, eisdem Principibus Anhaltinis subjectam, veræ religionis, justitiæ & agriculturæ nomine clarissimam.

Testimonia si quis requirat, adeat historicos miros gravissimos, veritatisq; amantes, in quorum libris inveniet congruentiam cum ijs quæ asseveravimus, Chronicon cum primis Carionis à Philippo Melancthone, & Casparo Peutzero, viris aeterna memoria & fide dignis, quinq; libris expositum, Genealogias, propter Anhaltinorû Brodusij, Chronicon Misnicum, Spangenbergium & aliorum. Hæc sunt, quæ temporis & loci habita ratione in præsentiarum afferre & volui & debui. Deo itaq; gratias agimus, quod Cothoniam nostram hæcenus sub ejusmodi Magistratus, cui vera pietas & justitia curæ, præsidio esse voluit. Summus ille Rex Regum rogandus est, ut Clementissimo nostro concedat fervorem, cum prudentia, Severitatem cum Clementia; & Amplissimo Senatui adiunctione cum salute civium conjunctis, principis mentem corroboret, atq; eidem animum inspiret, ut si quid forsan dispersum, colligat, lapsum erigat, depravata corrigit, infirma corroboret, turbulencia componat, efficiatq; ut neque majorum & atavorum prædictorum Beruthobaldi fortitudinem & sequacium animi excelsitatem, Georgij principis vitæ sanctimoniam & doctrinam, Wolfgangi admirabilem in Deum pietatem, Joachimi Ernesti inexplebile propagandæ religionis studium & effusam atque incredibilem & omnibus seculis deprædicandam in omnes gentes & subditos Anhaltinorum principum caritatem ac beneficentiam in nostrate desiderare neutiquam possimus. Benedic Domine Deus Urbi nostræ & omnibus inhabitantibus eam, sit in ea sanctitas, castitas, spiritualis disciplina & obedientia. Æternum conserva Domine in ea sperantes in te: Clausula sit votum Psalmographi, à Poëta Scotico expressum.

*En bonitas, in alma fides feret obviam gressus:
Terra fidem, cœlo terras Astræa relicto
Sanctæ colet: comes Astræa bona copia cœlo
Appluet, & lectos decorabit frugibus agros,
Et quacumq; feret Dominus vestigia, gressus
Anteferent jus fasq; suos: his, visq; dolusq;
Deferet Ascanias, Patria ô dulcissima! terras.*

D I X I.

*Liberali indole, eximia spe, & summa
probitate Adolescenti,*

CHRISTIANO BRUMBEI,
COTHENO, DISCIPULO SUO INGE-
nuarum artium studiosissimo.

T*Epia causa movet patriæ monumenta referre,
Getica nam pius est fata referre labor.
Jure facis, pergas, Juvenis nec parce labori,
Sic hominis grâti nomen habere potes.
Disce libens, nil dulcius est, quàm discere multa,
Cum virtute gravem Musa perire vetet.
Copia telorum te non absterreat, ecce
Signa feres animi sed manifesta piæ.
Sic celebres inter tandem tua fama virebit,
Semper bonos maneat, laus tibi summa, decus.*

Deproperabat

M. Benedictus Ambrosius Ecclesiæ Cothoniana Diaconus.

A D

AD ORNATISSIMUM DN.

CHRISTIANUM BRUMBET CO-

gnatum suum charissimum COTHENÆ

Eloquentie studio operam dantem.

VT bonus Autumnus cunctis sua munera mittit,
Et spicis cingit tempora grata Ceres:
Sic CHRISTIANE capis studiorum præmia labunde,
Ingenij dum te dote valere, probas.
Hunc tibi Suada nota, magnis hunc excole donis,
Hunc Musæ varijs condecorate bonis,

Amoris & honoris ergo dabat in

Academia ad Albim

Edzardus Martini Alumn. Elect.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΦΙΛΙΚΟΝ,

Ad Ornatissimum & doctum Juvenem.

Dn. CHRISTIANUM BROMBET,

*Contubernalem & Amicum suum plus
quam Pyladaum.*

EST decus eximium, laus ardua, bella subire,
Pro patria, ac longè virtutem exten dere factis,
Amphitryoniades redi vivam mortibus hydram
Sic necat, auferi rumpunt Acheronta labores!
Præstat, in Aonidum meruisse stipendia castris.
Gloria Musarum major: sed Martis honores
Subduntur: Musæ sunt cœlica numina vatum.
Ergo tuam patriam quod laudas, approbo, Brombet
Et sic doctrinæ & Logicæ documenta relinquis.
Macte igitur donis, virtuteq; macte probata,

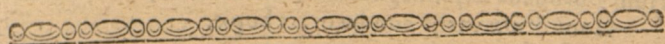
D 3

211

*Qua raptus penetras patria penetrata vestra.
Perge modo, monco, propero procedere gressu.
Sic tua Stelligerum, sublimis in aethera surget
Gloria: perpetuum gaudebunt corde parentes.*

Tuus
Virtute & ingenuo
Candore totus

Elaias Reinhart Höymensis Anhal-
tinus Collegij Cothoniani Alu-
mnus.

Ornatissimo Iuveni Viri,

Dn. CHRISTIANO BROMBEY, CO-
theno, Sympatriotæ meo percharo, Orationem De O-
rigine Patriæ recitante salutem.

Tu patriæ resonas merita præconia laudis,
Et das æterno, carmina digna, Deo.
Hoc igitur, quis erit, quin laudet amabile cœptum
Fure tuum, votis annuat atq; tuis?
O virtus niveis longè anteferenda lapillis,
Qua flexus dubios, bẽm super are potes,
Usi erit quondam, nec te didicisse pigebit,
Sic patriæ, haud dubites, clara trophæa feres.

Acclamabat

Amoris ergò

Bartholomæus Brunovius Cothen
Anhaltinus, Collegij Cothonia-
ni Alumnus.

Huma-

Humanissimo & docto Juveni,
Dn. CHRISTIANO BROMBEIO,
Contubernali & amico suo singulari.

E*n natale solum magna dulcedine ducit (sui.
Brombeium, ac memorem nunc jubet esse
Qui Logices verè tandem clarescere in arte
Qui patri & patria laudibus esse studet.
Gratulor ergo tibi captos Christjane labores,
Ominor & patrie commoda multa tuae.
Insta nunc operi fortis, sanctumq; laborem.
Ingenij celerata dexteritate tui.
Vincere tende tuos, omni virtute, sodales,
Et pia te virtus tollet ad astra virum.*

Ponebat
Christianus Ernestus Plectronius,
Dessanus, Collegij Cothobiani Alumnus.

F I N I S.

DR. CHRISTOPH VON ...

Faint, illegible text in the center of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

F i n i s .

Nh 122

ULB Halle

3

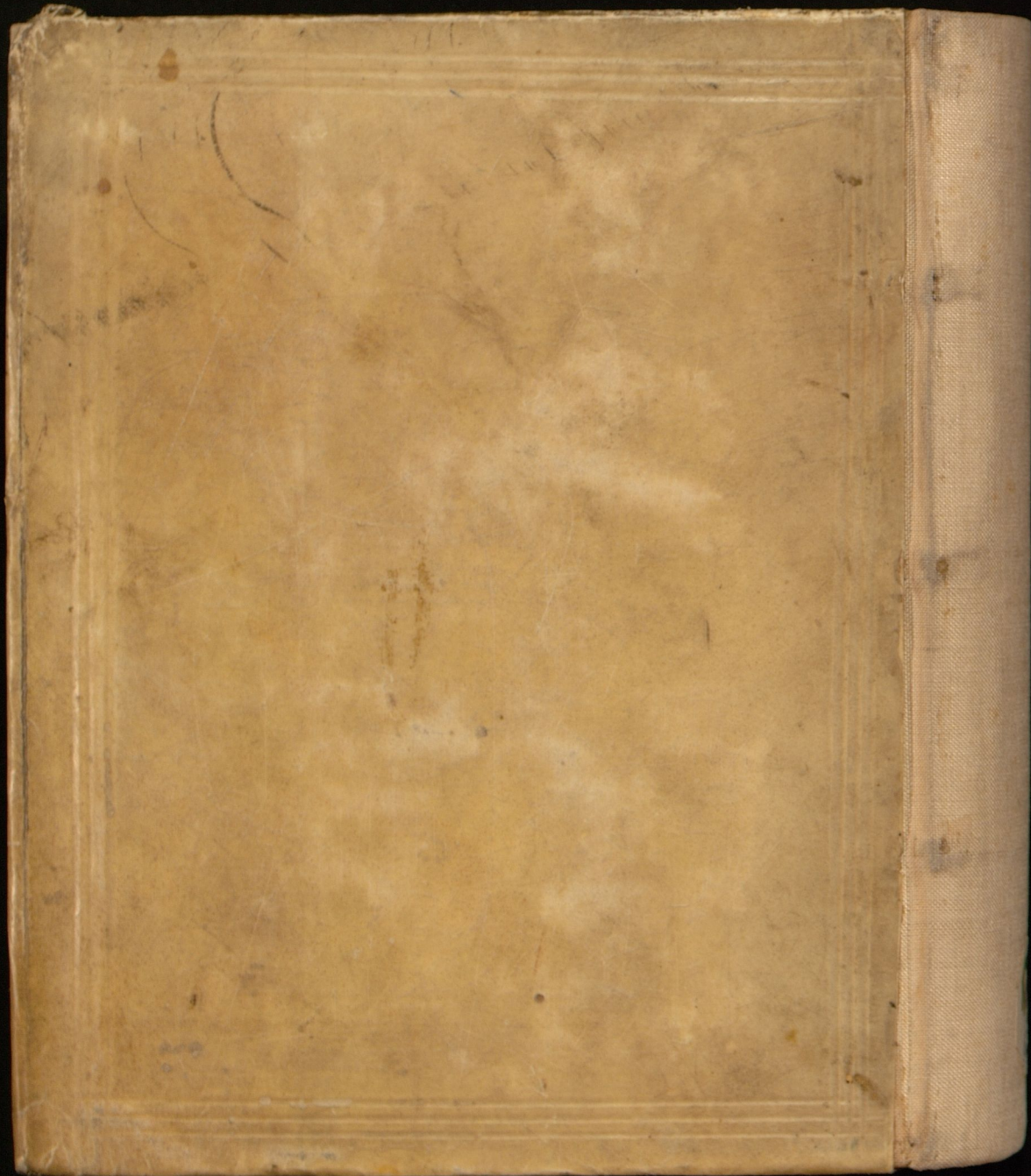
002 714 272

st

1017

XIV 13

ANTIQUITAS COTHONIAE,
hoc est,
ORATIO.
De
ORIGINE ET INCRE-
MENTIS PER VETUSTÆ URBIS VE-
TERO-COTHONIAE ANHALTINA-
tus, & qua ratione Profapia PP. Anhaltinorum
ceperit & creverit.

*Ad doctrinam Topicam, veluti Cynosa-
ram conformata.*

Informatore & Directore
Reverendo & Doctissimo Viro.

Dn. M. BENEDICTO AMBROSIO, ECCLE-
siae Cothonianæ Mysta, & Sacrorum administratio-
ne fungente.

Scripta

ET IN TEMPLO COTHONIANO IN MA-
gno conventu Ministrorum verbi, Nobilissimorum
juniorum, & hominum literatissimorum
Pronunciata.

Ad diem 16. Augusti

à
CHRISTIANO BROMBEI CO-
THEN ANHALTINO.

WITTEBERGÆ, Excudebat Johan. Gorman, An. 1617.